

Vikus - Viken Kontrollutvalgssekretariat IKS
v/ Pål Ringnes

Deres ref

Vår ref
22/485-4

Dato
14. oktober 2022

Svar på spørsmål om kommunens kontrollmuligheter overfor kirkelig fellesråds forvaltning av kommunale bevilgninger

Vi viser til brev 4. februar 2022 med spørsmål om kontrollutvalgets rolle ovenfor det kirkelige fellesrådet. Dette svarbrevet er utformet i samråd med Kommunal- og distriktsdepartementet. Vi beklager at vi ikke har svart tidligere.

I brevet hit ble det stilt konkrete spørsmål:

1. Kan kommunen be om innsyn i Kirkelig fellesråd vedrørende forvaltningen av kommunale bevilgninger?
2. Kan kommunen be om at Kirkelig fellesråd sin revisor utarbeider en rapport for de spørsmål som angår den kommunale finansieringen?
3. Kan kommunens kontrollutvalg foreta undersøkelser overfor kirkelig fellesråd? Hvis ja, hvilke undersøkelser kan gjøres? En forvaltningsrevisjon av fellesrådet som sådan eller må en eventuell undersøkelse knytte seg til de gjeldende økonomibestemmelser etter trossamfunnsloven?
4. Kan kommunen betinge seg innsyn i fellesrådets virksomhet når det gjelder bruken av kommunale bevilgninger?
5. Er det andre måter for kommunen å kunne kontrollere bruken av midler i Kirkelig fellesråd?

Vi velger å disponere vårt svar annerledes, men tar sikte på å dekke spørsmålene.

Relasjonen mellom kommunen og Den norske kirke lokalt går langt tilbake i tid. Trossamfunnsloven videreførte finansieringsansvaret som fulgte av kirkeloven, se [vår orientering 3. desember 2020](#). Kommunenes plikt til å gi tilskudd til Den norske kirke lokalt framgår nå av trossamfunnsloven § 14 andre ledd. Det kirkelige fellesrådet er etter kirkeordningen det kirkelige organet som kommunen forholder seg til, og kirkeordningen gir kommunen anledning til å velge en representant til fellesrådet. Hvordan dialogen mellom kommunen og det kirkelige fellesrådet finner sted, er ikke nærmere regulert. Etter trossamfunnsloven skal Den norske kirke lokalt fremme et budsjettforslag for kommunen.

Vi viser til at kommunens egenkontroll består av to søyler. Den ene søylen er administrasjonen ved kommunedirektørens kontroll, altså internkontrollen. Den andre søylen er den folkevalgte kontrollen, som skjer gjennom kontrollutvalget og en uavhengig revisjon. Administrasjonen og kontrollutvalget har ulike kontrolloppgaver. Kommunedirektøren og administrasjonen har ansvar for å følge opp at tilskudd tildeles og benyttes i samsvar med lov, tilsagn, vilkår, osv. Kontrollutvalget og revisjonen kan gjennom konkrete kontroller også ha en rolle i å kontrollere kommunens tilskuddsforvaltning til fellesrådene, men kontrollutvalg og revisjon vil ikke ha ansvar for den løpende oppfølgingen.

Kommunens informasjonsbehov om bruken av tilskuddet etter trossamfunnsloven §14 andre ledd, vil etter vårt syn normalt kunne møtes fullt ut gjennom årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning fra det kirkelige fellesrådet, og disse bør oversendes til administrasjonen i kommunen når de foreligger. Dersom kommunen gir øremerkete tilskudd til fellesrådet eller setter bestemte forutsetninger for bruken av det generelle tilskuddet, f.eks. ved større investeringsprosjekter, antar vi at praksis er at kommunen stiller krav om rapportering i form av særskilt dokumentasjon fra fellesrådet på hvordan tilskuddet er brukt (som ev. kan forutsettes bekreftet av fellesrådets revisor). Å stille krav om rapportering eller dokumentasjon som en forutsetning for tilskudd, er noe annet enn å ha innsynsrett. Vi antar at administrasjonen i kommunen normalt vil komme meget langt med å be om informasjon i form av dokumentasjon eller redegjørelser for hva tilskuddsmidlene er brukt til.

Kirkelig fellesråd er selvstendig og ikke en del av kommunen. Kontrollutvalget har ikke direkte kontrollansvar eller -virkemidler overfor det kirkelige fellesrådet. Kommunen og kontrollutvalget har ingen relasjon til revisor for det kirkelige fellesrådet. Kirkelig fellesråd er tilskuddsmottaker i relasjon til kommunen og ikke omfattet av innsynet i selskaper eller kontrollutvalgets oppgaver med eierskapskontroll eller forvaltningsrevisjon, se kommuneloven kap. 23. Reglene om forvaltningsrevisjon i kommunal sektor gjelder ikke for Den norske kirke lokalt. Kommunen har som tilskuddsgiver ikke ansvar for økonomiforvaltningen i det kirkelige fellesrådet.

Vårt departement har gitt en egen [forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke](#) som krever at regnskapene føres etter kommunale regnskapsprinsipper. Forskriften ligger tett opp til kommunale økonomiregler, hvilket bør bidra til at kirkelige budsjetter og regnskaper er egnede utgangspunkter for dialogen mellom kommunen og det kirkelige fellesrådet.

Med hilsen

Irene Tvedt Wangen (e.f.)
fung. avdelingsdirektør

Martin Hill Oppegaard
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

KA - Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter
Kommunal- og distriktsdepartementet
Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)